

Розвиток відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Зеленою книгою Європейської комісії «Європейська стратегія безпеки енергопостачання» (20 листопада 1996 р.) і Білою книгою Європейської комісії «Стратегія та план дій Європейського Союзу. Енергія майбутнього: відновлювані джерела енергії» (8 червня 1998 р.) розпочато процес розвитку та подальшого виконання європейської стратегії та відповідного плану дій стосовно розвитку відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) та альтернативних видів палива. Цими документами було, зокрема, поставлено завдання щодо досягнення до 2010 р. частки використання відновлюваних джерел енергії у загальному споживанні електроенергії на рівні 12 %.

Згодом керівні органи ЄС ухвалили низку документів, які коригують і уточнюють зазначену стратегію, з-поміж яких:

- Директива від 27 вересня 2001 р. 2001/77/ЄС Європейського парламенту і Ради про створення сприятливих умов продажу електроенергії, виробленої з відновлюваних енергоджерел, на внутрішньому ринку електричної енергії;
- Директива від 8 травня 2003 р. 2003/30/ЄС Європейського парламенту і Ради щодо сприяння використанню біологічного та інших видів палива з відновлюваних ресурсів;
- Директива від 23 квітня 2009 р. 2009/28/ЄС Європейського парламенту і Ради про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел тощо.

У 2007 р. Європейська рада підтвердила зобов'язання Європейського Союзу розвивати видобуток енергії з відновлюваних джерел на всій території ЄС після 2010 р. і досягти до 2020 р. 20- відсоткової частки енергії, видобутої з відновлюваних джерел, у загальному споживанні енергії. Директива 2009/28/ЄС визначила цей показник, а також показник 10 % використання цього типу енергії на транспорті як обов'язкові національні цілі.

Згідно з Протоколом про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, ратифікованого Законом України від 15 грудня 2010 р., Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС мають бути імплементовані в Україні.

Наша країна володіє значним потенціалом розвитку відновлюваної енергетики та використання альтернативних видів палива. При цьому найбільший потенціал експерти вбачають у вітроенергетиці та в енергії біомаси, далі за значущістю йдуть енергія доквілля, геотермальна енергія, сонячна енергія та мала гідроенергетика. Загальний потенціал відновлюваної енергетики оцінюється у 98 млн т умовного палива за рік.

Розвиток використання ВДЕ є важливим чинником:

- переходу на новітні технології вищих технологічних укладів;
- поліпшення екологічної ситуації;
- скорочення використання викопних паливно-енергетичних ресурсів (зокрема імпортованих).

Прийняття Державної цільової економічної програми енергоефективності й розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2015 рр. (постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. із наступними змінами) значно активізувало роботу з використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива в Україні. Метою цієї програми визначено оптимізацію структури енергетичного балансу держави, у якому частка енергоносіїв, отриманих із відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, має становити у 2015 р. не менше 10 %, у спосіб зменшення частки імпортованих викопних органічних видів енергоресурсів, зокрема природного газу, та заміщення їх альтернативними видами енергоресурсів, у т. ч. вторинними.

Застосування економічних механізмів стимулювання виробництва енергії з альтернативних і нетрадиційних джерел, передбачених ухваленими протягом 2009–2012 рр. нормативно-правовими актами, та впровадження стимулюючих «зелених» тарифів принесли позитивні результати. Успіх у розширенні використання альтернативних і нетрадиційних джерел енергії є прикладом ефективних дій держави з реалізації енергетичної політики.

Так, за даними Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, з 2010 по 2012 р. встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики, що працюють за «зеленим» тарифом, зросла в 4,42 рази. За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, станом на 1 січня 2013 р. встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики, які виробляють електроенергію з відновлюваних джерел, становить 645 МВт, із яких 234,8 МВт (36 %) були введені в експлуатацію протягом 2012 р.

Об'єктами відновлюваної енергетики за 2012 р. вироблено 780,7 млн кВт/год електроенергії (у 2,35 рази більше, ніж у 2011 р.)...

...Слід ураховувати, що застосування «зеленого» тарифу є тимчасовим механізмом, який діятиме до утворення «критичної маси» споживачів енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у промисловості й серед населення України. Саме такий механізм був застосований на початковому етапі розвитку ядерної енергетики, яка нині є одним з найбільш дешевих джерел енергії.

Зважаючи на викладене, головним завданням у цій сфері є зміцнення позитивних тенденцій, започаткованих останнім часом, та збереження динамічного розвитку відновлюваних джерел енергії, для чого у 2013 р. необхідно:

- розглянути питання про розроблення Національної стратегії розвитку відновлюваної енергетики, яка містила б науково обґрунтовані цілі розвитку відновлюваної енергетики та визначила правові, економічні, організаційно-управлінські й інші аспекти забезпечення збільшення частки відновлюваних джерел в енергетичному балансі України;

- проаналізувати доцільність ухвалення єдиного законодавчого акта з регулювання діяльності відновлюваної енергетики замість чинних законів України «Про альтернативні види палива» в редакції від 21 липня 2012 р. і «Про альтернативні джерела енергії» в редакції від 21 жовтня 2008 р. для забезпечення цілісного правового регулювання даної сфери;

- забезпечити належну реалізацію завдань і заходів Державної цільової економічної програми енергоефективності й розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2015 рр.;

- розробити принципово новий підхід до створення умов розвитку виробництва та споживання біологічних палив в Україні з урахуванням останніх рішень керівних органів Європейського Союзу з даного питання, реальних можливостей виробництва біологічних палив і технологічних умов їх використання в Україні, ухвалити відповідні нормативно-правові акти;

- розробити Національний план дій щодо розвитку відновлюваної енергетики на період до 2020 р. відповідно до зобов'язань України перед Енергетичним Співтовариством;

- забезпечити прийняття в цілому схваленого Верховною Радою України 22 травня 2012 р. у першому читанні проекту закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлюваних джерел енергії» **(Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2013 році: щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К.: НІСД, 2013. – С. 84–86).**